

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

до Протоколу № 135
від 13 жовтня 2023 р.

В И С Н О В О К

до проекту Закону України про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо впорядкування процедури надання статусів (їх категорій) ветеранам (реєстр. № 9637 від 21.08.2023)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України розглянув на своєму засіданні 13.10.2023 проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо впорядкування процедури надання статусів (їх категорій) ветеранам (реєстр. № 9637 від 21.08.2023), поданий народними депутатами України Стефанчуком Р.О. та іншими народними депутатами України, і зазначає таке.

Автори законопроекту визначили, що його метою є «спрощення процедури набуття статусу учасника бойових дій на основі інформаційних обмінів між різними реєстрами; запровадження окремого статусу Захисника та Захисниці України для осіб, які захищають суверенітет та територіальну цілісність сьогодні, визначення категорій Захисників та Захисниць України в залежності від умов проходження служби, а також передбачення пакетів соціальної підтримки в залежності від відповідної категорії Захисника чи Захисниці».

Задля цього законопроектом передбачається внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", зокрема:

- до статті 3¹ щодо забезпечення інформаційного обміну між Єдиним державним реєстром ветеранів з іншими реєстрами та можливості генерування посвідчень ветеранів на основі наявної інформації;

- доповнення статтею 3² щодо запровадження Єдиного державного реєстру військовослужбовців, визначення основних характеристик його функціонування, інформаційних обмінів з іншими реєстрами, а також забезпечення можливості генерування посвідчень військовослужбовців на основі наявної інформації;

- доповнення статтями 4¹ та 6¹ щодо визначення статусу Захисника та Захисниці України, а також розподіл Захисника та Захисниці України в

залежності від тривалості участі в бойових діях, наказів про залучення до виконання бойових завдань; отриманої інвалідності; нагород;

- доповнення статтею 6² щодо набуття статусу учасника бойових дій або Захисника чи Захисниці автоматично на основі інформаційних обмінів між Єдиним державним реєстром ветеранів та Єдиним державним реєстром військовослужбовців, а залучення комісій з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових забезпечити тільки у спірних випадках надання статусу;

- доповнення статтею 12¹, визначивши основні пакети підтримки, що передбачаються окремі для кожної категорії Захисників та Захисниць України.

Авторами законопроекту вказано, що його реалізація не потребуватиме додаткових витрат та не впливатиме на показники Державного бюджету України.

Міністерство фінансів України визначило, що в межах компетенції відсутні зауваження до законопроекту про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо впорядкування процедури надання статусів (їх категорій) ветеранам (реєстр. № 9637 від 21.08.2023), а реалізація його положень не матиме впливу на показники державного бюджету.

За зверненням Комітету **Міністерство освіти і науки України** надало експертний висновок, в якому в межах компетенції представило такі зауваження до законопроекту.

Частиною другою статті 44¹ Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту», частиною одинадцятою статті 43 Закону України «Про фахову передвищу освіту» та частиною п'ятнадцятою статті 44 Закону України «Про вищу освіту» визначені види державної цільової підтримки, які надаються для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, зокрема особам, визнаним постраждалими учасниками Революції Гідності, учасниками бойових дій, особами з інвалідністю внаслідок війни відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та їхнім дітям, особам, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, після їх звільнення відповідно до Закону України «Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей», та їхнім дітям, дітям загиблих (померлих) осіб, визначених у частині першій статті 10¹ Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», дітям, один із батьків яких загинув під час масових акцій громадянського протесту або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час масових акцій громадянського протесту, дітям осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України та які загинули (померли), дітям, зареєстрованим як внутрішньо переміщені особи, дітям, які проживають у населених пунктах на лінії зіткнення, у тому числі дітям, які навчаються за денною формою здобуття освіти у закладах вищої

освіти, - до закінчення такими дітьми закладів освіти за певним ступенем вищої освіти, але не більш як до досягнення ними 23 років.

З огляду на викладене МОН України пропонує:

1. Доповнити частину другу статті 44¹ Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту», частину одинадцяту статті 43 Закону України «Про фахову передвищу освіту» та частину п'ятнадцяту статті 44 Закону України «Про вищу освіту» категорією Захисників та Захисниць України відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та їхніх дітей.

2. Статтю 12¹ законопроекту доповнити частиною п'ятою такого змісту:

«5. Держава забезпечує Захисникам та Захисницям та їх дітям, у тому числі дітям, які навчаються за денною формою навчання у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, – до закінчення такими дітьми закладів освіти, але не довше ніж до досягнення ними 23 років, державну цільову підтримку для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти у державних та комунальних закладах освіти.

Державна цільова підтримка для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти надається у вигляді:

повної або часткової оплати навчання за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів;

пільгових довгострокових кредитів для здобуття освіти; соціальної стипендії;

безоплатного забезпечення підручниками;

безоплатного доступу до мережі Інтернет, систем баз даних в закладах освіти;

безоплатного проживання в гуртожитку;

інших заходів, затверджених Кабінетом Міністрів України.

Порядок та умови надання державної цільової підтримки для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти зазначеним категоріям громадян визначаються Кабінетом Міністрів України.».

Водночас абзаци другий – четвертий пункту 4 частини третьої статті 12¹ законопроекту виключити.

Крім того, МОН України звертає увагу на те, що призначення закладами освіти соціальної стипендії з урахуванням майнового стану не передбачено жодним нормативно-правовим актом.

3. Законопроектом також пропонується доповнити статтю 3¹ Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» новими частинами щодо забезпечення інформаційного обміну між Єдиним державним реєстром ветеранів та іншими системами та реєстрами. Так, серед інших, статтю 3¹ пропонується доповнити частиною такого змісту:

«Єдиний державний реєстр ветеранів війни здійснює автоматичні інформаційні обміни за визначеною структурою з Єдиною інформаційною системою соціальної сфери, електронними системами Пенсійного фонду України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти та науки,

Державної прикордонної служби України та іншими державними реєстрами (за потреби). Порядок здійснення обмінів визначається Кабінетом Міністрів України».

МОН України звертає увагу, що відповідно до абзацу першого пункту 1 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, Міністерство освіти і науки України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Крім того, Міністерство освіти і науки України є держателем різних інформаційно-комунікаційних систем та реєстрів, а питання функціонування двох із них: Єдиної державної електронної бази з питань освіти (далі – ЄДЕБО) та Автоматизованого інформаційного комплексу освітнього менеджменту (далі – АІКОМ) регулюється законом.

Відповідно до частини сьомої статті 74 Закону України «Про освіту» ЄДЕБО в порядку електронної взаємодії здійснює обмін інформацією з Єдиним державним демографічним реєстром, Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, Державним реєстром актів цивільного стану громадян, Державним реєстром речових прав на нерухоме майно, Державним реєстром загальнообов'язкового державного соціального страхування, Державним реєстром фізичних осіб – платників податків, Єдиним державним реєстром призовників, військовозобов'язаних та резервістів, Електронною системою охорони здоров'я, Єдиною інформаційною системою соціальної сфери, Єдиним державним веб-порталом електронних послуг, реєстрами територіальних громад та іншими автоматизованими системами й інформаційними ресурсами держателя Електронної бази та інших юридичних осіб в обсязі та у випадках, визначених законом.

Згідно з абзацом п'ятим частини 2 статті 74¹ Закону України «Про освіту» АІКОМ є державною інтегрованою інформаційною системою, завданнями якої є взаємодія з питань отримання, передачі, запису, верифікації та обробки інформації у сфері освіти з інформаційними системами Єдиного державного демографічного реєстру, Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, Державного реєстру актів цивільного стану громадян, Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, Державного реєстру фізичних осіб - платників податків, Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів, Електронної системи охорони здоров'я, Єдиної інформаційної системи соціальної сфери, Єдиного державного веб-порталу електронних послуг, реєстрів територіальних громад, інформаційно-виробничої системи інформаційного та документарного забезпечення установ та громадян України в галузі освіти та з іншими автоматизованими системами та інформаційними ресурсами держателя АІКОМ та інших юридичних осіб в обсязі та у випадках, визначених законом.

З огляду на викладене МОН України вважає, що законопроект потребує доопрацювання в частині зазначення назв усіх інформаційно-комунікаційних систем та реєстрів Міністерства освіти і науки України, з якими у Єдиного

державного реєстру ветеранів планується інформаційний обмін. Якщо інформаційні обміни Єдиного державного реєстру ветеранів здійснюватимуться з ЄДЕБО, її реєстрами та/або АІКОМ – у законопроекті має бути зазначено також обсяги та випадки кожного з таких обмінів.

Міністерством соціальної політики України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо впорядкування процедури надання статусів (їх категорій) ветеранам (реєстр. № 9637 від 21.08.2023) підтримується, водночас зауважено, що з метою вироблення єдиних підходів до визначення категорій Захисників та Захисниць України, а також умов віднесення військовослужбовців до відповідної категорії, вважається за доцільне передбачити можливість доопрацювання законопроекту разом із Міністерством оборони України, Генеральним штабом Збройних Сил України, Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України та залученням ветеранської спільноти. Також потребують подальшого уточнення пакети соціальної підтримки Захисників і Захисниць, які передбачені законопроектом.

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу визнав положення законопроекту такими, що регулюються національним законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України за станом на 11.10.2023 відсутній.

Головним комітетом з розгляду цього законопроекту визначено **Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів**, який розглянув законопроект та відзначив, що представники Міністерства оборони України та Міністерства соціальної політики України підтримали законопроект, а представниця Міністерства у справах ветеранів України, підтримуючи законодавчу ініціативу, зазначила про необхідність його доопрацювання при підготовці до другого читання. Таким чином, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів рекомендує Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо впорядкування процедури надання статусів (їх категорій) ветеранам (реєстр. № 9637 від 21.08.2023) прийняти в першому читання за основу.

Підкомітет з питань загальної середньої, інклюзивної освіти та освіти на тимчасово окупованих територіях Комітету на своєму засіданні 12 жовтня 2023 року розглянув проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо впорядкування процедури надання статусів (їх категорій) ветеранам (реєстр. № 9637 від 21.08.2023), поданий народними депутатами України Стефанчуком Р.О., Черневим Є.В., Третяковою Г.М. та іншими народними депутатами України та запропонував Комітету прийняти рішення рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу з урахуванням пропозицій Міністерства освіти і науки України.

На засіданні Комітету було заслухано доповідь заступника Голови Комітету С.В. Колебошина, а також обговорено положення законопроекту. Зокрема, позицію щодо цього законопроекту Національної академії правових наук України представив Перший віце-президент НАПрН України О.М. Бандурка. Він звернув увагу на необхідність коригування статті 12 прим. «Соціальна підтримка» п. 4 «професійна інтеграція-перенавчання», а саме виклавши її у такій редакції: «Супровід під час працевлаштування та на робочому місці, при вступі на навчання-перенавчання та на місці навчання-перенавчання особи з інвалідністю». Також запропоновано у Прикінцевих положеннях п. 2 термін виконання доручення Кабінету Міністрів України збільшити, доцільно визначити його у два місяці.

З урахуванням наведеного Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо впорядкування процедури надання статусів (їх категорій) ветеранам (реєстр. № 9637 від 21.08.2023), поданий народними депутатами України Стефанчуком Р.О., Черневим Є.В., Третяковою Г.М. та іншими народними депутатами України, за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу з урахуванням пропозицій Міністерства освіти і науки України.

2. Направити цей Висновок до Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, який визначено головним комітетом з розгляду даного законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК